

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan szívesen. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 30 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

A vámszövetség.

Itt lesz az ideje nemsokára, hogy az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés napirendre kerüljön.

Erős küzdelmekre van megint kilátás, a melyek a Tisza kormányra könnyen végzetessé válhatnak.

Kemény diót kell a kormánynak feltörnnie vele. Lesz-e vajon rá képes — nem tudjuk. Tisza István grófnak végre is csak vasból van a keze s habár a vasból lehet aczelt is kovácsolni, nem gondolnánk, hogy ezt a diót jól feltörnni elég kemény lesz hozzá. Ugy látszik, az aczél-nál is keményebb anyagra van szükség, olyanra, amilyet talán még fel sem találtak.

Hja! a szittyá faj makacs. Nem adja be a derekát egy könnyen. Hej pedig mennyire hozzá akarták és akarják szoktatni!

Egyrészt a magyar korona országai, másrészt a Felső többi országai és tartományai között kellene megkötni a vám és kereskedelmi szövetséget.

Először 1867-ben kötötték meg s bár azóta többször megismételték, mégis oly nagy dolog lett belőle.

Bizony nagy dolog. Daczára annak, hogy a nemzet egyik régi óhaját az önálló vámterületet ez idő szerint teljesen ki akarják kapcsolni a kérdésből.

S ez ép a hiba. Mert ha a kormány ki nem kapcsolta volna, most nem fájna a feje tőle.

A viszonyok — mondja a kormány — nem értek még meg arra, hogy gazdaságilag önállóan rendezkedjünk be. Fen kell tehát minden áron tartani Ausztriával a vámközösséget.

Legyen úgy. Ez a nemzet makacs ugyan, de végtelen türelmes is. Jó, várjuk meg hát ezt a kormány képzeletéből kisugárzó érlelő meleget. Tartsuk fen hát a vám közösséget Ausztriával! Igen ám, de hogy? Hiszen Ausztria nem akarja velünk fentartani. Hát ugyan hogy köthetné meg a kormány ez idő szerint Ausztriával a vámszövetséget? Van Ausztriának munkaképes parlamentje? — Van Ausztriában megbízható többség, mely megkösse velünk a vámszövetséget? Nincs. Kilátás sincs rá, hogy egyhamar legyen.

S a magyar kormány váltig azt hajtogatja mégis, hogy fen kell tartani a vámszövetséget.

Azért nehéz tehát a kormány feladata, mert lehetetlenségre vállalkozik.

E lehetetlenségben még csak kibúvó sincs. Nincs rá mód, hogy valamelyik §-nak kitekerhesse Tisza gróf a nyakát. Az osztrákok szerencsétlen 14-ik §-át ugyan hiába nézegeti ő. Tiszteljük a nagy esztét, de ezt csak használja fel valami jobbra.

Ez a § nem magyar kormányelnöknek való. Magyar ember, magyar kormányelnök a magyar törvénytarban keressen rá kadenciát. — Az 1868. évi XII. törvénycikk 18., 19., 59., 61. és 68. §-ait bizonyára jól ismeri gróf Tisza István, s ha jól ismeri, akkor jól tudja azt is, hogy azok szerint Magyarország csakis egy módon kötheti meg — Ausztriával a vám- és kereskedelmi szövetséget.

Oly módon történhetik ez csak, hogy egyrészt a magyar korona országainak gyűlése, másrészt a Felső többi országainak gyűlése hasonló számú küldöttséget választ, a mely két küldöttség az illető felelős ministeriumok befolyásával kidolgozza javaslatát s a javaslatok az illető országgyűlés elé terjesztetvén, ott azok rendszeresen tárgyalandók és csak ha elfogadtattak, akkor bírnak csak érvénynyel, ellenkező esetben feléled mindkét ország önálló törvényes intézkedési joga.

Arra rá lehet bírni az országot, hogy ez idő szerint ne követelje az önálló berendezkedést, hogy azonban nyílt törvénysértés árán is eltűrje a vámszövetség fentartását, olyan nincs.

Ha a kormány az osztrák 14. §, alapján akarná megkötni a vám- és kereskedelmi szövetséget, erre új törvényre volna szüksége. Módosítani kellene az 1867. évi XII. törvény-cikket.

TÁRCZA.

A gallér-gavallér.

Mese Twain Márk-tól.

Volt egyszer egy előkelő gavallér, a kinek minden berendezése csak egy csizmahuzóból s egy fésűből állott, de aztán a világ legszebb gallérja volt az övé s ennek a gallérnak a történetét kell most meghallanunk.

Éppen házasulandó volt ez a gallér, mikor véletlenül egy harisnyakötővel került mosásba.

— Ejnye, — mondá a gallér, — sohasem láttam ilyen karsu, finom, ilyen bársonypuha és csinos teremtetést. Szabad kérnem becses nevét?

— Nem mondom meg, — felelt a harisnyakötő.

— S hol méltóztatik lakni? — fürkészett tovább a gallér.

De a harisnyakötő, a ki nagyon szerény és szemérmes volt, nem tartotta illendőnek válaszolni.

— Nagysád bizonyosan öv? — kérde a gallér, — hogy ugy mondjam belső öv? Látom már, hogy ép olyan hasznos, mint amilyen ékes, édes kisasszony!

— Nem tudom felfogni, hogy engedheti ön meg magának, hogy szóba akarjon velem elegyedni? — mondá a harisnya-

kötő. — Ugy vélem, hogy éppen nem adtam erre önnek okot.

— De bizony, ha valaki olyan szép, mint maga! — szolt a gallér, — Már ez elég ok!

— Ne merjen hozzám közeledni, — kiáltá a harisnyakötő. — Ön olyan férfisan merészen néz ki!

— Derék egy gavallér is vagyok, — mondá a gallér, — egy eszimahuzóm s egy fésűm van.

De bizony ez nem volt igaz, hiszen az uráé volt mindkettő, ő csak henczegett.

— Ne merjen hozzám közelíteni! — kiáltá a harisnyakötő. — Nem vagyok hozzá szokva.

— Ne tegye magát, — felelt gunyosan a gallér.

De erre mindkettőt kivették a vízből, beáztatták őket a keményítőbe, egy széken kitették a napra s aztán simító deszkára kerültek. S most jött a vasaló.

— Asszonyom, — mondá a gallér a vasalónak, — édes jó asszonyom, hevülök, égek! Magam sem ismerem magamra, minden redőm kisimul! Jaj, megéget! Esedezem kezéért!

— Majd! — mondá a vasaló s büszkén eleszszott a gallér fölött, mert azt képzelte magáról, hogy ő gőzkazán, aki ki akar jutni a vasutra, hogy waggonokat huzogasson.

— Majd! — ismétlé.

A gallér kissé kirojtozódott a szélein s aztán jött a papírvágó olló és lefaragta.

— Oh, — mondá a gallér az ollónak, — nagyságod bizonyosan első tánczosnő! Hogy ki tudja nyujtani a lábát! Ez a legelragadóbb, a mit csak valaha láttam. Nincs ember, aki ezt megtenné!

— Tudatik! — vetette oda az olló.

— Ön megérdemelné, hogy grófné legyen! — vélekedék a gallér. — Mindenem, amim van, csak egy finom gavallér, egy eszimahuzó s egy fésű. Volnék csak gróf!

— Ez még talán megkérés akarna lenni! — mondá az olló, aki komolyan megharagudott. — Bele is vágott tisztességesen s azzal a gallért félretették.

— Most a fésűre kell figyelmemet fordítanom, — gondolta a gallér. — Bámultraméltó, hogy meg tudta ön minden fogát őrizni, édes kisasszony! Sohasem volt szándéka férjhez menni?

— Dehogyan is nem! — felelt a fésű. El is vagyok már jegyezve a csizmahuzóval!

— Eljegyezve?! — kiáltá a gallér.

Most már ismerősei közül senki sem volt, a kinek kezét megkérhetette volna s így aztán szinlett megvetéssel lemondott örökre a házasságról.

Hosszabbacska idő telt el, míg végre a gallér is a papirosgyárba vándorolt. Ropant válogatott rongytársaság volt ott együtt a finom külön, a közönséges megint kü-

Nincs kizárva, hogy a magyar országgyűlés ebbe belemenne. Lehetséges, hogy a magyar országgyűlés elfogadna egy oly módosító törvényt, mely szerint lehet vámszövetséget kötni Ausztriával a 14. §-uk alapján is.

Erre azonban nem igen merne a kormány vállalkozni. S igaza van. Az 1867-iki törvényezik idevonatkozó rendelkezései egészen jók, egészen kifogástalanok. Nincs azokon változtatni való.

Ha kell valamin változtatni, csak a kormány felfogásán kellene, hogy belássa, hogy nem csak a gazdasági viszonyok érelték meg az önálló vámterület szükségét, de törvény is parancsolja, hogy be kell rendezkednie Magyarországnak az önálló vámterületre.

Egyébként Tisza gróf csak ijesztgeti az országot, legalább annál nagyobb lesz az érdeme.

Rendelje csak meg magának a nemzet kitüntető érdemkeresztjét.

Feltételezzük róla, hogy van bátorsága feltűzni. Dr. Török Mór.

A modern iparpártolás.

Egész könyvtárra való változatos és előkelő irodalmi művet irtak már össze azon hazánk felvirágoztatására oly rendkívül fontos és majdnem létkérdéssé vált témáról, mely a magyar iparnak pártolását, fejlesztését és megszilárdítását tűzi ki feladatául.

Az állam, a törvényhatóságok, a kis- és nagyközségek, a társadalom szerves és polyglott elemei sokszor anyagi erejüket meghaladó áldozatok árán válva munkálkodnak azon nemes és a magyar nemzeti egység megerősítését szolgáló problema megoldásán, hogy miként lehetne a meglevő speciális magyar ipart, az áldatlan külföldi, különösen pedig az osztrák versenynyel szemben megvédeni és újabbnál-újabb iparágakat teremteni.

Az állam milliókra menő subvenciókkal, kedvezményekkel, a törvényhatóságok és városok alkalmas telkek és építő anyagok átengedésével egymással versengve

veszik ki részüket e nemes és jobb jövővel biztató buzgalomból.

Talán nincs a hazában város vagy község, a mely örömmel ne üdvözléne valamely gyár, vagy vállalat alapítását érző egyén, vagy társaság letelepedését. Nincs oly tanács, vagy képviselőtestület, mely a letelepülő gyárost az általa hozandó áldozatok arányában a szükséges és méltányos előnyökben ne részesitené. Mert böles előrelátással számol azzal, hogy a létesítendő iparvállalat jövedelme arányában fog hozzájárulni az illető város vagy község közterheihez s az előzetes anyagi és erkölcsi támogatás búsán fog megtérülni az alkalmazottak keresetéből.

Mily lelki örömmel büszkélkedik az oly város minden hazafias érzelmű polgára, a melynek neve a területén működő gyárak gyártmányainak elterjedése révén országszerte, sőt túl a hon határain is közzismertté válik. Van-e logikusan gondolkodó elme, mely ezen érzettől áthatva, ne hozna áldozatot akkor, ha a területén működő iparvállalatot a tengődéstől megmentenie, anyagi és erkölcsi támogatásban részesítenie kell?

Ha az ellenkezőről nem volna kézzelfogható bizonyítékunk, az lehetne feleletünk, hogy nincs.

Ujbányáé (Van-e, ki e nevet nem ismeri?) az áldatlan érdem, hogy ezen köz-törekvésekkel ellenkező nézetben levő tanácsa van. Jól lehet e város területén léteznek az az iparvállalat, melynek speciális gyártmányai révén az „ujbányai“ név nem csak szerteszét az országban, de annak határain is túl elismerést és tiszteletet vívott ki.

Az ujbányai malomkőgyár részvénytársaságot értjük.

E vállalat távolról sem köszöni létét a városi magistratus jóindulatú támogatásának, vagy bárminemű anyagi, vagy erkölcsi pártfogásának. Nemesak a saját anyagi erejéből fejlődött azzá, a mi, hanem egy annak idején kellően meg nem fontolt szerencsétlen szerződés következtében ma is mint a város fejlődésének kénytelen ekszisztálni. S a város hatósága nem is esalódott benne, mert azóta folyton-folyvást mint jól tejlő vált be.

A jó gazda a számításán felül kitűnően tejlő tehenének a legjobb élelemmel kedveskedik. A város hatósága, noha nemesak jó tejet, de tejszint és vaját is kap tőle, még az almot is kihuzgálja alóla.

Ezen szomorú való megérthetése végett

utalunk röviden azon viszonyokra, a melyek társaságunk keletkezését megelőzték. Azon időben ugyanis a malomkőfejtők minden haszonbér fizetés nélkül gyártották a malomkőveket. A város jövedelme ekkor, az eladott és a városból elfuvarozott malomkőnek minden darabja után 1 korona 60 fillért tett ki. S minthogy akkor t. i. a henger-székek működése előtt sokkal nagyobb volt a szükséglet, nagyon természetes, hogy a társaságunk keletkezése előtt létezett betéti társaság ily csekély teher és élénkebb forgalom mellett egészen szép jövedelmet tudhatott produkálni. A helyett, hogy a régi betéti társaság elvállalt kötelezettségei szolgáltak volna az új szerződés megkötésénél zsinórmértékül, a városi tanács egy tagja, akit valószínűleg egy önfeledt pillanatban tettek meg társaságunk ügyvezető igazgatójának, az új szerződés megkötésével alaposan reánk terítette a vizes pokróczot. Mint a tanács tagja s mint a malomkő-társaság igazgatója, tehát feltétlenül összeférhetlen minőségben szerződést köt a várossal, mely szerint a társaság köteles minden eladott kő után az eddigi 1 korona 60 fillér helyett több, mint kétszer annyit, 4 koronát fizetni, mely díj-szabás csak 9 év múlva, az 1902. évben mérsékelte 3 koronára. Köteles továbbá a társaság évenként 1200 korona minimális bányahaszonbért fizetni. Azon esetben pedig, ha a társaság évi üzleti nyeresége 6000 koronát meghalad, a többlet után még külön 10% részesedést adni. Magyarán mondva: nem két bórrel, de hárommal áldozunk a városnak.

S mit kapott a társaság ezen szerfelett nyomasztó és terhes kötelezettségek ellenében? A kizárólagos kőfejtési jogot — mások előbb szerzett jogainak épségben tartásával. Az ilyen jogra azt mondják, hogy „nesze semmi, fogd meg jól?“ Ez a kiváló jog a társaságnak évenként külön még 1120 koronájába kerül.

Meg vagyunk győződve róla, hogy az alakuló részvénytársaságnak fogalma sem volt arról, hogy az elvállalt kötelezettségeken felül még mások szerzett jogainak elismerése fejében külön haszonbér kiadásai lesznek. Mert ha ezt előre látja, aligha köti meg a szerződést. A város tanácsa azonban már előre tudta azt, hogy a kizárólagos kőfejtési jogot a társaságnak megszerezni nem lesz képes.

Társaságunk megalakulása óta kiviteli vám, haszonbér és részesedés címén 54030 korona 93 fillért fizetett be a város pénztárába. S mindezt miért? Egy alig 15 ka-

lón, éppen ahogy kellett. Mindenkinek volt mit elbeszélni, de legtöbb a gallérnak, nagyon verte a száját!

— Roppant sok imádottam volt, — beszélt a gallér, — egy perc nyugtom sem volt. Persze finom gavallér voltam s amellet mindig kikeményítve. Volt egy csizmahuzóm, valamint egy fésűm is, de soha sem használtam őket. Akkor kellett volna engem látniok, mikor úgy fehérlettem! Soha sem felejttem el első szeretőmet! Őv volt, olyan finom, olyan bársonypuha, olyan esinos. Miattam a cseberbe ölte magát! Egy özvegy is hevült érettem, egy vasaló, de én ott hagytam s egészen fekete lett bánatában. Volt aztán egy első tánczosnő, az tett úgy tönkre, ahogy nézek ki, nagyon éles nyelve volt és hirtelen természete. Tulajdon fésűm szeretett belém és vesztette el szerelmi bánatában minden fogát! Bizony sok effélén mentem át. De leginkább sajnálom a harisnyakötőt, akárom mondani az övet, aki a vízbe ugrott. Sok terheli a lelkiismeretemet és nem lehet megróni a vágyamat, hogy fehér papir lehessék!

És azzá lön. Minden rongy fehér papírrá lön, de a gallér épen az a papíros lett, ami itt előttünk fekszik s a melyre az a történet nyomtatva van és pedig azért, mert utólag úgy kérkedett olyan dolgokkal, a mik pedig egészen másként estek meg. Szolgáljon ez tanulságul, hogy mi ne

eselekedjünk ekképpen! Mert igazán nem tudhatjuk, hogy nem kerülünk-e mi is egykor a rongyok utjára s válunk fehér papírossá s aztán nem nyomják-e ránk, szépen olvashatóan egész történetünket, a legtitkosabbakat is. S aztán magunknak kell vele a világot bejárnunk és kifecsegnünk a dolgot, mint a gallérnak.

Áldozatok.

Potocky gróf, a nagy Potocky utolsó sarja halálán volt. Minden erejét elvette már a gyilkos kór, de mielőtt végkép elpusztította volna, ajándékozott neki néhány boldog percet.

Melléből már alig hallhatóan törtek elő a kínos hörgések és csak homlokának hideg verejtéke sejtetett valami nagylelkű indulatot.

Lelkében átvonult a rózsás gyermekkor, mikor a falu aprajával játszadozott a kastély parkjában, azután az ifju évek boldog küzdését látta, hogyan harezolt külső ellenséggel és a magáéval, a balítéletekkel. Milyen gyönyörrel szívta magába azoknak az írónak ígét, kik teljes egyenlőségért kiáltoznak. — Atyját látta maga előtt, a buzgó lengyel nemes, minden erényével, minden bűnével. Anyját, kit legszebb éveiben kellett a családi kriptába helyezni. Barátokat és rokonokat, kik fölött virágok nyílnak és fonyadoznak évről-évre.

A szűkebb családi kör látomásai után láza tovább vezette őt. Látta hősi küzdelmében vitéz nemzetét, mint tusakodik egy emberségtelen hordával, ki nem ismer jogot, csak hatalmat és megalázkodást. És azt is látta, hogy az ő népe elveszett...

Egy mély sóhajtás és Potocky gróf meghalt.

Meghalt mindenki nélkül. Barátai szívesen eljöttek volna a drága bajtárs betegágyához, de hol vannak a barátok? Ki Szibériában bünhődik, mert nem türhette a muszka önkénykedést. Ki Párisban vagy Turinban eszi a száműzetés kenyerét, mások meg jeltelen sirdomb alatt hallgatnak.

De a barátok helyett megjelent néhány orosz katonatiszt, egy rendőrhadnagy és a császári fiskális, hogy a gazdátlan birtokot lefoglalják a statusnak.

Két napig feküdt nyitott koporsóban a gróf. Azután befedték a koporsót. Galambosz szolgák vitték le a teremből a kis kápolna elé. A durva tenyerű jobbágyok szemeiből pergett a könny, mintha atyjukat kísérték volna utolsó utjára.

Ambrosius páter, az ősz plebános beszentelte a halottat. A czeremónia után a halotti beszédhez fogott.

A magas, sovány aggastyán nem tette a legjobb benyomást a hatóság uraira. Nem látszott meg rajta semmiképen az a keneteljes alázat, a mit papoktól megszoktak az orosz urak. Sokolov hadnagy úgy érezte

tasztrális holdat kitevő városi ingatlan haszonélvezete fejében. A város tehát jó vásárt csinált, mert a bányaterület holdja évenként 360 korona átlagos hasznot hozott. Szemmi ahhoz képest, a mit a társaság tisztviselők fizetése, bányászok, kőfaragók, fuvarosok és kovácsok bére czimén azóta kiadott. Ezen összeg többet tesz ki 200000 koronánál, melyet az alkalmazottak az utolsó fillérig a város területén költöttek el. Tehát végső sorban is a városnak volt belőle haszna.

És micsoda előnyben vagy méltányosságban részesítette ezen szolgálatokért a város a társaságot? Talán az akart a közsönet lenni, hogy a város érdekében is benyújtott kérvényeink, javaslataink elé indokolatlan akadályokat gördített? Vagy midőn a franczia kvarcz malomkövekhez szükséges középrészek szállítását majdnem lehetetlenné tette nekünk? Pedig ez cizim is több mint 400 korona soha nem remélt jövedelme volt. A városnak és lakosságának joga van a magánépítkezésekhez szükséges nyers követ bányáinkban termelhetni. E jog gyakorlásából is csak kárunk van. Boldog-boldogtalan megy követ fejteni. Ott fejt a hol akar s a mikor neki tetszik s a visszamaradt homok, anyag és kőhulladék eltakarítására nem gondol senki. Az ilyen bányának újabb üzembe vétele azután jelentékeny takarítási költséggel jár. Vagyis ezen köfajtési jog gyakorlása körül sem védi meg a város hatósága a társaság érdekeit.

Kihez menjünk tehát panaszra, ha éppen az a hatóság, mely hivatva volna érdekeinket minden téren megoltalmazni, jóllehet nem csak a mi érdekünk, hanem a város érdeke is forog szóban, a legnagyobb közönyt tanúsítja irántunk.

Ugyanezt kellett tapasztalnunk a legutóbb is. Kész és tisztára faragott malomköveink épségének és minőségének megvédése végett anyagi erőnk megvaló raktár felépítésébe fogtunk. Ezzel is a város érdekét szolgáljuk, mert ha a követeket az elselejtezéskéntől megóvjuk, eladás esetén a város a teljes kiviteli vámot kapja meg. De a régi rozszant viskó helyén épülő modern raktár által a város külcsinje is nyerni fog. És mivel járt a város hatósága ezen kérdésben is kezünkre? Talán azzal, hogy az építkezési engedély elé akadályokat gördített, vagy hogy az előre — pénzért s nem ingyen — kiszolgáltattatni ígért fát nem adta meg?

Nyugodtan irtuk alá az építkezési szerződést, mert biztunk a kapott ígéretekben.

magát, mintha hideg víz futna át a gerinczén.

A páter nagyon egyszerűen beszélt. — Nem fűszerezte beszédét a szent atyák írásainak idézetével, hanem úgy beszélt, a hogyan szive diktált neki.

Hangos, tiszta kiejtéssel szólt. Dicsőítette a halált, mely a lengyel ember legjobb barátja.

— Miért sirtok mondta a körülálló parasztoknak, ne sirjatok; a kit e koporsó befed, az megtette a kötelességét hazája iránt és ti irántatok.

Sokolov a rendőrtiszthez fordul.

— Az öreg nagyon heveskedik, — mondá.

— A legtökéletesebb élet semmisült meg ezzel, a ki itt előttem fekszik, folytatja a tisztelendő atyja. — Miért hallgatnám el érdemeidet, Potocky Adám, népem legdicsőbb fia, miért, talán ezek miatt itt, a kik mint hiának gyültek ide, erre a szent helyre, a te lábaidhoz.

Az urak összenéztek. Sokolov hadnagy izgatottan nyult fegyverzeseibe és egész teste reszketett.

A pap kiegyenesedett. Az aggyastyan olyan halálmegvetéssel szónokolt mint egy próféta.

Oh, Adám, milyen ember voltál te! Te nem úgy szeretted hazádat, mint mi.

S midőn a szükséges fa kijelölését kértük, egész czinikusán azzal utasítottak vissza, hogy a város fát nem adhat, mert az erdő ezen évre már túlon-túl ki van használva. Hát néhány héttel előbb, midőn a fazekasszövetkezet kapott fát, nem volt még az erdő kihasználva? Hát ennyit lehet alapítani a hatóság ígéreteré? Nem tudja a tanács, hogy a társaság hányszor adott előleget a városnak a kiviteli vámról, a haszonbérre, csak hogy a tisztviselők, vagy szolgák fizetésüket megkaphassák?

Pedig, ha ingyen kértük volna a fát, akkor is a város jól felfogott érdekében meg kellett volna kapnunk. De mi nem ingyen kértük, hanem meg akartuk fizetni. A város hatósága tehát így rója le tartozását. Megakaszt sürgős építkezésünkben. Az eső verheti a kész falazatot s ha csak a kincstár nem könyörül rajtunk, nem tudunk fára szert tenni s az építkezés becsünetésével temérdek kárunk lesz.

Zokon veszik tőlünk, hogy társaságunk igazgatósága állást foglalt a nagyközség kérdésében. Lehet-e ily bánásmód után azon csodálkozni, ha mindent el fogunk követni mi is, hogy megszabaduljunk oly tanács nyomasztó terhétől, mely sem az egyesek, sem a város érdekei iránt a legkisebb érzékkel és fogékonysággal sem bír.

Director.

A nagyközség küszöbén.

Most, midőn Léva verseng Aranyosmaróttal a hegemoniáért, szinte maró satírja a sorsnak, hogy Ujbánya leszáltni készül arról a püedestárlól, melyet a közéleti szereplés terén elfoglalt, összevonni iparkodik kormány-hajójának kihartépett vitorláit, hogy a nagyközség kevésbé zajos kikötőjében vethessen horgonyt.

Ime a tragikum a komédiában, vagy ha úgy tetszik, a komikum a tragoediában!

Köztudomásu már az a hatalmas arányokban kifejlődött mozgalom, mely Ujbánya rendezett tanácsu várost nagyközséggé akarja devalváltni. A mozgalomhoz eddig már több, mint 500 adófizető csatlakozott és a proselyták száma napról-napra nő. A kérdés már annyira domináló, hogy csak nem rég az Ujbányai malomkőgyár részvénytársaság, ez az előkelő iparvállalat is érdemlegesen foglalkozott vele. És bizony csak személyi tekinteten mult, hogy a mozgalomhoz még nem csatlakozott és a döntést egyelőre elhalasztotta. A kérdés tehát oly aktuális, hogy azzal a sajtónak is foglalkoznia kell.

Mert mi másokat is szeretünk a haza mellett, családunkat, gyermekeinket, de te Adám, te senki mást e földön nem szeretél, — csak boldogtalan elveszett lengyeleidet.

A hadnagy magánkívül volt. Halálsápadtan izgett-mozgott.

— És milyen más módon szeretted te a hazádat, folytatja a páter, igazán másképen, mint mi, Te átérted, hogy nemesak az oroszok a mi ellenségeink, hanem az a meghasonlás, a mi a nép és nemesek között van. Te büszke nemesek ivadáka megértted azt és őseid fényűzése helyett, egyszerű udvarházzá alakítottad kastélyodat, belőled pedig egyszerű gazda lett, a ki nem ismer rangkülömböset ember és ember között. Ezzel a nemes felfogással Adám te többet ártottál ellenségeinknek, mint sok hősünk és vitézünk a harcmezőn. És ha valamikor rabbillenseink lehullnak, akkor neked nagy részed lesz abban...

A rendőrhadnagy már odalépett a paphoz, hogy vasra verje a „láztót.“ Abban a pillanatban Sokolov tiszt egyet lőtt és az ősz páter barátja koporsójára omlott.

Az áldozat vére pirosra festette a másik áldozat fekete koporsóját.

Szabó Imre.

Minden emberi alkotás mindenké elött azon szempontból bírálandó el, hogy mennyiben idézte elő az egyesnek és a köznek javát, boldogulását. Ezen szempont irányadó a nagyközségi mozgalom elbírálásánál is. Mert mi a célja ennek? A tanácsu szervezet megszüntetni és egy egyszerűbb és olcsóbb organizmusra menni át. S mik az okai ezen törekvésnek? Mert az kétségtelen, hogy az okoknak igen fontosnak kell lenniök.

E kérdésre mi is kérdésekkel válaszolunk. Mit bizonyít az a nagy foku elégtelenség és bizalmatlanság, melynek a képviselőtestület többsége és a lakosság túlnyomó része a mai rendszer iránt léptenyomon kifejezést adott? Mit bizonyít a közvagyon desolált állapota, a közéleti viszonyok ziláltsága, a fenekestől felforgatott társadalmi élet s mindazok a súlyos rázkódások, a melyekkel a városnak, mint ilyennek meg kell küzdenie?

Az erkölcsi világrend nem engedi, hogy a hiba, a bün, tévedés, vagy mulasztás következmények nélkül maradjon. E világrendben nincs megalkuvás. A bün büntetést sújtja, az erényt jutalom kíséri. A mult büneiért kér számot ezen mozgalom. Ebben keresendő annak erkölcsi oka. Célja a közéletben megzavart erkölcsi egyensúlyt helyreállítani.

De az ember nem csak lélekből, hanem testből és vérből is áll. Az embert nem csak erkölcsi szempontok vezetik. Elnie, táplálkoznia, mozognia is kell. Életcéljai megoldásához szükséges feltételekkel kell rendelkeznie, melyek együttvéve az anyagi jólétet biztosítják. Ilyen anyagi jólétre a városoknak is van szükségük. Mert a hol ez hiányzik, a hol az anyagi viszonyok rendezetlenek, a hol a megélhetési viszonyok mindegyre rosszabbak, a hol tehát a szegénység, a megélhetési források hiánya egyre nagyobb mérvet ölt, ott a közanyagi jólétről beszélni nem lehet, ott stagnál minden, ki van zárva minden fejlődés, mert hiányzik a hozzá szükséges erő.

Az anyagi jólét hiánya tehát azon másik fontos ok, a melyre ezen mozgalmat visszavezetni lehet.

Lehet-e ezek után csodálkozni azon, hogy a lakosság túlnyomó része a nagyközséggé való átalakulásban keresi az üdvöt és a boldogulás egyedüli útját? Helyen ebben látja azt a biztos bázist, a melyen a város erkölcsi és anyagi életszükségleteit kielégíteni reméli. Hát bizony nagyon sok csalódás és keserü emlék fűződik a mostani szervezethez, mely különben is csak óriási anyagi áldozatok árán tartható fenn.

Nagyon csalódik az, a ki hiszi, hogy ezen bajokon a személyi változások segítenének. A rendszer akkor is a régi volna, a költséges apparátus fentartásához szükséges nagy költséget akkor is csak a pótdoból kellene előteremteni. De vajjon jogos és méltányos-e csak azért, hogy egy súlyos tehernek bizonyult organizmus fentartassék, a lakosság adófizető képességét a végtelékig forszírozni? Ily körülmények között a legügyesebb és legsikerültebb személyi változások sem keltenének közmelegnyugvást, nem hoznák létre az annyira óhajtott közmelegnyobbulést.

A rendszeren kell tehát változtatni. Teremteni kell egy egészséges új organizmust, mely az intézményeknek életerőt adjon és lehetővé tegye, hogy a város sokkal többet áldozhasson saját életcéljaira, fejlődését befelé minél intenzívebbé tehesse, hogy amíg most ereje legnagyobb részét az állami adminisztráció követtitése köti le, minden erejét önmagára, saját fejlesztésére, vagyoni megerősödésére fordíthassa. Mert ha a jelenlegi szervezet rossz, beteg, vagy meg nem felelő, úgy annak következményei is károsak. Ha a megindult mozgalom ilyen irányban kíván a bajokon segíteni, úgy annak létjogosultságát tagadni nem lehet. És ha meg van arról győződve a többség, hogy életcéljait csak a nagyközség keretén belül érheti el, nem látunk semmi absurdumot abban, ha ezt a nagyközségi organizmusban keresi. Hány nagyobb kiterjedésű, gazdagabb és népesebb városa

van az országnak, mely mint nagyközség gyönyörűen tud boldogulni. Aztán ne feledjük el, hogy nem a városok vannak a hatósági szervek kedvéért, hanem megfordítva. Vagyis, hogy a hatósági szervezetnek mindig alkalmazkodnia kell a közökhöz, a közérdek kívánalmaihoz.

Távol áll tőlünk a mozgalom irányítására bármily befolyást is gyakorolni. Ha van létjogosultsága, ha gyökerei tényleg a közökhöz kapják az életerőt, az előbbutóbb amúgy is sikerre fog vezetni. Szükségesnek találjuk azonban éppen a végből, hogy ezen mozgalomnak minden irányban lehető szabadságot biztosítsunk, nehány észrevételt kockáztatni.

Nem szabad e kérdés elbírálását a város múltjával és tradíciójával kapcsolatba hozni. Mi tiszteljük ezeket, de a történeti múlt, ha alapja is lehet a további fejlődésnek, egymagában nem elegendő a megélhetésre, vagy boldogulásra. Ezek inkább hiúsági szempontok, melyek ép azért mérvadók nem lehetnek. Sokkal több haszna volna a városnak egy gyárból, sokkal jobban biztosítaná jövőjét virágzó ipar és kereskedelem, mint bármily történelmi remnisczenzia.

Azt sem szabad vitatni, hogy a jelenlegi szervezet missziót tölt be és már ezért is fentartandó. Minden magyar hatóságnak missziószerű hivatása van, mert minden magyar hatóság a magyar állam tekintélyének öre, a törvény végrehajtója és alkalmazója és így kétségtelenül nemzeti irányu hivatást teljesít. De ez így volna a jelenlegi szervezet megváltóztatása esetén is. Ha a missziót a magyarosodás terjesztésében, a magyar hazafias közérzet ápolásában és fejlesztésében keressük, úgy annak leghivatottabb organuma az iskola, a melyet ép azért a hatóságnak támogatnia kell. Ha tehát misszióról kívánunk beszélni, úgy azt első sorban az iskola végzi, mely ha hivatása magaslatán áll, egymaga többet tehet e téren a leghazafiasabb érületi helyi hatóságnál is.

Nem szabad a kérdést úgy felfogni, mintha az átalakulás visszafejlődést involválna. Ez mesebeszéd. Tévhit, melyet a köztudatból ki kell küszöbölni. Mert visszafejlődés-e az, ha a tékozló józan életre tér, vagy a ki a körülmények kényszerítő nyomása alatt otthonát, háztartását szerényebben rendezi be a végből, hogy emberi és polgári kötelességeinek fokozottabb mérvben felelhessen meg. De hát fejlődött haladt-e a város? A fejlődés kriteriuma nem csak abban áll, hogy ma már állami elemi iskolája is van, hogy néhány tetszetősebb épülettel rendelkezik, hanem kiválóan abban keresendő, hogy anyagilag, gazdaságilag haladást mutat-e és mennyi új kereseti forrást tudott nyitni a lakosság zömének a megélhetésére?

Nem tudjuk, hogy az átalakulás törvényes feltételei fenforognak-e? Egyet azonban most is világosan látunk, hogy a város azon kötelezettségeket, a melyek jelenlegi állásában reá hárulnak, ha nem is a szellemi, de mindenesetre az anyagi erők hiányában a jövőben teljesíteni nem lesz képes. Vagy ha képes is lesz, csak súlyos anyagi áldozatok árán fog azoknak megfelelni.

De akár marad a jelenlegi rendszer, akár nem, előttünk áll a feladatok egész hosszú sora. Ezek pedig parancsolóan követelik, hogy oldjuk meg a város vitális érdekeit, csendesítsük le azt a nagy izgalmat és nyugtassuk meg azt a háborgó elégtelenséget, mely a mostani rendszer nyomában jár. S ha erre nincs más mód és eszköz, mint az új berendezkedés, ha a köznek érdekeit biztosítani másképp nem tudjuk, vonjuk le a konzekvenziát, szakítsunk az üres elöitéletekkel és alakuljunk át nagyközséggé.

Justus.

„Világítsunk!”

A kultura mai annyira előrehaladott idejének lobogóján messziről szembetűnő színekkel ezt a szót látjuk nagy betűkkel felírva: „Világítsunk!”

Mit, kik és hogyan?

Helyiérdekűek akarván maradni — a felvetett gondolat mélyére nem hatolhatunk — s így bizonyára sejteni fogják olvasóink már előre is, hogy miről akarunk eszmecserét váltani.

Az aranyosmaróthi közvilágítás prózai, de annál hasznosabb kérdésről kívánjuk feszegetni.

Csakugyan feszegetni, mert félve nyúlunk hozzá, tartva a sok méltán keletkezhető ellenvetéstől. — Hogyne! Hiszen igazán sokkal fontosabb és szükségesebb intézmények megvalósítása is még késik az éji homályban; hát már hogy lehetne ezek megvalósítása előtt — a közvilágítást komolyan sürgetni.

Tehát ne sürgessük a közvilágítást?! Ugyebár előbb hadd gyuladjanak ki a tudás mécesei s rá érünk majd azután elmélkedni a felett, vajon van-e szükség Aranyosmaróthon a közvilágítás mai állapotán változtatni, vagy sem.

Mindenben nem adhatunk önöknek igazat — bárha lelkünk legfőbb óhaja volna ez.

Nem mi döntjük el most, el van már régen döntve, fekete betűk igazolják fehér papíron, hogy az aranyosmaróthi közvilágítás mai állapota a végszükség igényeit is alig elégíti ki, hogy azon nagyon, de nagyon alapos változásokat kell eszközölni. Ezt az eldöntött kérdést nem lehet és nem szabad újabb ítélet tárgyává tenni. S csak arról lehet szó, hogy elérkezett-e ugyan az ideje, hogy a változtatások életbelépjenek.

Az általunk idézett ellenvetés e tekintetben csak annyiban képezhet akadályt, a mennyiben, ha már csakugyan választani kell kettő között, bizonyára kivétel nélkül mindenki amellet fog szavazni, hogy igenis előbb hadd legyen meg az epedve várt középiskola s inkább várjunk még a világgal akár 10 esztendeig.

Ámde tiltakozunk kell az ellen, hogy a kérdés vagyilagosan tétessék fel. A haladás útja egyenes irány, nincsenek elágazások rajta, ahol azon kellene töprengeni, hogy no most merre tartunk. Ugy értjük ezt, hogy ha megválasztottuk egyszer az utat, a melyen haladni akarunk, akkor nyil irányban egyenesen tartunk és ne rettegünk attól, hogy az utat rosszul választottuk meg.

Aranyosmaróth vármegyei és törvénykezési központ akar maradni. Megválasztotta vele a haladás útját. Ezen az uton oda kell törekednie, hogy mindazon kelleknek megfeleljen, a melyek nélkül Aranyosmaróth vármegyei, vagy törvénykezési központ nem lehet. A feltételek kérlelhetetlenek. Középiskolának kell lenni. Rendkívül világításnak kell lenni.

S lesz is.

S itt az ideje, hogy legyen.

Minék az a sok ide-oda tanulmányozás! Nem olyan rendkívüli a dolog, hogy évekre legyen szükség az elhatározást megvalósítani.

Sokkal életbevágóbb kérdéseknél sines szokásban másutt az, ami Aranyosmaróthon, hogy a teljesen megérett kérdések felett hosszú időközön keresztül gondolkodunk, hogy csakugyan elkerülhetetlen-e, vagy sem.

De hogy mennyire nincs semmi akadály annak, hogy a közvilágítás Aranyosmaróthon modernül rendeztessék be, tényekkel is bizonyíthatjuk.

Azt hisszük, hogy az acetylenvilágítás teljesen megfelel a legnagyobb igényeknek is. Az a kifogás, hogy robbanása által veszélyes — ma már meg nem állhat — mert ha valakit érdekel, szakemberek útján meggyőződhetik arról, hogy ép az acetylenvilágításnál van a legkevesebb veszély. Sokkal kevesebb, mint akár a petroleumnál. Rendezzük tehát be az acetylenvilágítást. Fénye a villanyvilágításnál is intenzívebb. Veszély szinte egészen kizárva. És ami a legerősebb bizonyíték — minden mostan létező világítás között a legolcsóbb.

Nem is értjük, hogy egy perczig is lehessen habozni e felett.

A berendezés költségei a várost egyáltalában nem terhelnek. Volna vállalkozó, aki bizonyos időre biztosított bérszerződés mellett saját költségén rendezné be úgy, hogy a bérleti idő elteltével a város tulajdonába szállana át a berendezés.

Ha a város egy fillérel sem áldoz többet a világgal, mint a mennyit ma áldoz, akkor is meg volna oldható a kérdés. A mai világgal költségekkel e szerint be lehetne rendezni az acetylenvilágítást. — Hátha még valami csekélységgel többet szánna rá a város, milyen egyszerű volna még csak akkor a világgal!

S van ám a kérdés ekkénti megoldásának még egy kiváló előnye és pedig az, hogy úgy szólván minden házban be volna vezetve ez a világítás. Mert föl annyiba sem kerül mint a petroleum. A villanynál meg épen jóval olcsóbb. Ha ilyen olcsó, nyilván mindenki bevezetné.

Ez a körülmény bátorítja fel a vállalkozót arra, hogy a város részére szükséges berendezés költségeit kockáztassa. Illetve, a vállalkozó nem kockáztat vele semmit, mert ő biztosra veheti, hogy annyira el fog terjedni a magánvilágítási szükségleteknél, hogy búsánan kárpótolva lesz érte.

Ha pedig úgy tetszik — rendezze be maga a város magának s lássa el ő a magánosokat. Legalább még a mostani kiadásoktól is megszabadul, sőt talán szép fölös jövedelme is maradhat belőle.

Szóval — minden érv amellet szól, hogy minél előbb meg legyen az acetylenvilágítás, minden érv amellet bizonyít, hogy a világgal kérdése nem tehető fel vagyilagosan.

Tehát „világítsunk!”

M.

Recontra Veritasnak.

Megjött végre a rettenetes czáfolat!

A czim elolvasása után azt hittem, hogy „Justus” az igazság embere. Azt hittem, hogy segíteni fog nekem az igazság kihámozásában. Azt hittem, hogy ha tévedtem, tévedésemet megkorrigálja. Egy szóval higgadt, tárgyilagos kritikát vártam tőle. De minél tovább olvasom a czikkét, minél jobban belemélyedtem annak tartalmába, annál inkább látom, hogy az emberek nem ezen fajtájából való. Láttam, hogy epébe mártott tollal ír. A harag, az indulat vezeti. A ki pedig haragszik, az nem lehet „Justus”, nem lehet igazságos. Az indulatok szennyes árja a salakot dobja felszínre, az értékes ércz alul marad. Így járt „Justus” is. Csak bitorolja ezt a nevet. Alapjában furios, dühöngő, a ki keresztül-kasul gázol mindenben és mindenkin, a ki útjában áll. Vakmerő a gyanúsításokban és valósággal bravuros mutatványokat végez a mások sértegetéseiben.

Ne csodálkozzék azon, hogy nem követem ezen az uton. Ez nagyon sikamlós lejtő, a melyen már sokan elbuktak. Az én életfilozófiám egészen más. Jobb szeretem az igazságtalanságot is, ha kell, el-tűrni, mint másnak okozni. Eszembe jutnak Arany János szavai:

„Ha egy uri lócsiszárral
Találkoztam s bevert sárral,
Nem pöröltem,
Félre álltam, letöröltem.”

Igy teszek én is. Hisz azzal a sárral, a melylyel megdöbált, első sorban is önmagát szennyezte be. A gyanúsítások és rágalomok ellen védekezni nem fogok. Embert méltóságom alulinak tartom. Magam is úgy okoskodom, hogy a kik önnél tartanak, azok előtt hiába védekezem, azok úgy sem hisznek. Ezek véleményére azonban nem adok semmit. Az elfogulatlanok másképp ítélnek. De bármily békülékeny természetű vagyok is, annyit kénytelen vagyok megjegyezni, hogy gyanúsításait és rágalmaikat a legnagyobb felháborodással utasítom vissza. Irhatnám ugyan úgy is, hogy utálattal és megvetéssel, vagy használhatnék ennél még erősebb kifejezéseket is, de nem akarok magam is azon utra tévedni, a melyen ön oly előkelőnek bizonyult. Ez izlés dolga s én a jó izlést mindig respektálni szoktam.

A cikket elolvastam, elolvastam még egyszer, elolvastam többször s bármennyire törtem is a fejem rajta, nem tudtam belőle kivenni azt, hogy mi a célja, kinek akar szolgálatot tenni, mennyiben mozditja elő a közérdeket stb.? Elolvastattam tehát mások által is. Azt hittem, hogy mások mást fognak olvasni belőle. Hogy ki fogják sütni értelmét. Kikértem tehát véleményüket. Feljogosítottam őket a legőszintébb bírálatra. És csodálatos, de valamennyinek véleménye egyezett. Mind azt találta, hogy az egész cikk nem egyéb sületlenségek-nél, személyeskedéseknél, ildomtalan kirohanásoknál, a melyekre nem érdemes hederíteni.

Hát mégis így volna? Ujból elolvastam a cikket s bizony magam is láttam, hogy igazuk van. Ön tényleg dühös mindenre. Ön dühös Ujbánya geográfiai fekvésére s azt szeretné, ha a Gupnya Párkányánán volna. Ön dühös, hogy a költségvetés nincs megszavazva, de még dühösebb, ha meg van szavazva. Ön dühös, hogy a városi ügyész, véleménye szerint a nagyközségi mozgalom élén áll. De azért is dühös, hogy ön nem áll az élén. Ön dühös a garamvölgyi vasútra, a gyalogjáróra, a medvékre, a melyek téli álmukat aluszzák. Az embereket szag után keresi s persze dühös, ha az kellemetlen. Dühös, hogy Ujbánya el van hagyatva s ki tudná elmondani mindazt, a miért dühös. De hát ön dühös, mert önnek dühösnek kell lennie. Ön erre van diszponálva. Ez az ön természetes hajlama. Ön csak ezen lelki állapotában tud érvényesülni. Ön el akarja sülyeszteni Ujbányát, hát sülyedjen el. Legálább megkímél minket a jövőben hasonló kirohanásoktól. Ne vegye hát rossz néven, ha önt ezentul többé nem „Justus“-nak, hanem Don Furiózónak szólítom.

Tehát Don Furiózó ön egy eredeti alak. Ön egy tipikus karakter. Az ön fantáziája ritkítja párját. Logikája utólérhetetlen. — Persze, hogy az ön oldala mellett ragyog dicsőségesen az igazság és a becsületesség. Ki is merne abban kételkedni. Hisz ön valóságos Justus, sőt ennél is több, Veritas, vagyis maga a szinarany igazság. És én földig emelem ön előtt kalapomat.

De Don Furiózó beszéljünk már most egy keveset a tárgyhoz is. Ön ott védekezik, a hol én nem támadtam. És ott támad, a hol én okot nem szolgáltatottam.

Mert mivel foglalkoztak eddig megjelent cikkeim? Egyrészt a városi költségvetésekkel, másrészt a törzsvagyon kezelésével. Kimutattam, hogy a helytelen költségvetésekről és a törzsvagyon szabálytalan kezeléséről a felsőbb hatóságnak is évek óta tudomása volt, vagy tudomásának kellett lennie. Bebizonyítottam, hogy ez nem új dolog, régi baja a városnak. Iparkodtam rámutatni a tévedésekre, kifejtetni akartam a felelőség kérdését, tartózkodtam minden személyi éltől és támadástól és csak annyiban foglalkoztam egyesekkel, a mennyiben azoknak hivatalos tényeiről volt szó. Szolgálatot véltm teljesíteni a közérdeknek, midőn abból a nagy chaosból, a melybe az ujbányai ügy bele került, a lényegét kiszakítottam, a közönséggel megismerttettem és az ügynek ezen részeit reális értékkre leszállítottam.

Don Furiózó itt vártam volna el öntől az alapos ellenkritikát. Ön azonban egyik cikkemet sem czáfolta meg. Azzal vádol, hogy feketítetttem. A tárgyilagos kritika azonban nem befekettetés. Azt, vagy meg kell czáfolni, vagy zsebbre kell vágni. És én korábbi álláspontomat most is fentartom. Ön csak egyes kifejezéseket szakít ki cikkeimből s azokat förmedvénye kiszínezésére használja el. Ez talán bök is rám nézve, de az ön tollának a szegénységére is vallhat.

Ugyan kérem olvassa el jobban azt, a mit irtam. Mu'assa meg nekem, hol állítottam azt, hogy a marasztalt tisztviselők ártatlanok? Hol pártoltam én a bűnt, vagy visszaéléseket? Hol mondtam én azt róluk, hogy ok nélkül üldözik őket?

En azt mondtam, hogy a költségvetések rosszak voltak. Hogy a törzsvagyon

kezelése törvénytelen volt. Hogy ezekért az előjáróság felelős. De kifejtettem azt is, hogy ez köztudomású dolog volt. Hogy ezt már régen meg kellett volna reparálni és hogy az ügynek ezen része, mert hisz mással eddig nem foglalkoztam, fel van fújva. Ezt most is állítom. Foglalkoztam azzal is, hogy a fegyelmi vizsgálat nem volt elrendelve mindazok ellen, a kik azt megérdemelték. Azt állítottam, hogy ez az ön igazság- és jogérzetemmel meg nem egyezik. Az erdei pénz és ügykezelésről csak annyit jegyeztem meg, hogy az a hivatalos vizsgálat tárgyát eddig sohasem képezte. Ezek voltak főbb vonásokban, a mikkel eddig foglalkoztam. Egy szóval sem állítottam, hogy a fegyelmi eljárásnak nem volt jogalapja. Csak azt mondtam, hogy fölöslegesen ölelt fel olyan tárgyakat is, a melyek köztudomásúak voltak, a melyről a felsőbb hatóság is tudott, a melyek más városok háztartásában is előfordulnak, de nem eshetnek oly súlyos elbírálás alá, mint azt Don Furiózó hiszi. En eddig a fegyelmi ügynek csak ezen kevésbé csunya részét mutattam be. Azt iparkodtam a valóság alapjára leszállítani. A másik részéről, az erdőkezelésről, erdei botrányról egyetlen egy szót sem szoltam eddig. Ha ön a visszaélések ezen kategóriáját nevezi el — az ön által oly nagy előszeretettel használt kifejezéssel — disznóságnak, ha ez ellen kel ki teljes erélyvel, ha ezen botrányozik meg teljes erkölcsi felháborodással, ha itt látja az Aügiasz istállóját, az ellen nem lehet szavam. Azt minden tisztességesen gondolkozó embernek el kell itélnie. De hát védtem-e én ezen visszaéléseket? Hisz ha az ön válaszával egyszerre megjelent cikkemet olvasta, meggyőződhetett belőle, hogy az erdőkezelést magam is súlyosan elítéltem. Az alerdőfelügyelő munkáját nem is említettem. A fegyelmi vizsgálat ezen ügyre vonatkozó részét soha eddig még szóba nem hoztam. Legfeljebb csak annyit jegyeztem meg, hogy ezekről a fegyelmi vizsgálat megtartásáig senkinek semmi tudomása sem volt. A köztudatban ugyan lappangott ez irányban bizonyos gyanu, de a valóságot tényleg csak a vizsgálat patantotta ki. Ha az ön Cherubja ezt a titkot fedezte fel, kétségtelenül köszönettel tartozunk neki. Csak az a kár, hogy nem tette előbb. Akkor az angyal tűzostorának meg lett volna a kellő erkölcsi hatása is. Így sok szó férhet hozzá.

Don Furiózó az ön nagy indulatának mérges bögyöleit ráereszti azokra is, a kiket a fegyelmi bíróság vétkeseknek nem talál. Ön végigmaratja válogatás nélkül mindazokat s végigsuhogtatja ostorát mindazokon, a kik ezen odiosus ügybe belekerültek. Ön ugylátszik hangulatot akar kelteni ezzel a jövőre nézve. Ne vegye gyanusításnak, mert ez nem szokásom, de ugylátszik, hogy önnek bizonyos szándékai lehetnek. De majd résen állunk!

Megtámadja a város pénztárnokát. Azt állítja róla, hogy ki nem utalt pénzeket fizetett ki. Bármilyen kis papiroska ellenében erre is, arra is pénzt adott ki. Ugyan hogy mondhat ilyent. Ha ez igaz volna, a fegyelmi határozat másképp szólna. De hát maga ezen derék emberre is dühös. Talán azért, hogy valamely papiroskáját nem honorálta? De hisz tehet-e ő arról, ha nincs miből adnia. Mert ő sorrendi tárgyalások nélkül is szívesen fizet, ha van pénze.

Egyszóval Don Furiózó ön folyvást szellemes, mindent erősen kiszínez, majd itt, majd ott csap le ragyogó fantáziája, kincseket sejt, a miket rejtegetnek, hallucinál és állandó visiókban él. Ha ideg-bajos, gyógykezeltesse magát!

Tulságos jóindulattal foglalkozik a város jogtanácsosával is. Hanem — ugylátszik — nincsen eléggé informálva. Nem tudja, hogy a városi jogtanácsos csak akkor kap költséget, ha a pert megnyeri. Vagyis ha azt az ellenfél fizeti. Ellenkező esetben csak készkiadásait térítik meg. A városi jogtanácsosnak tehát nem áll érdekében ilyen pereket provokálni és ezáltal magának haszontalan munkát és elkerülhető bosszuságot okozni. Különben legyen

megnyugodva Don Furiózó, hogy eddig a városnak vajmi kevés póre volt. Hogy ezekből eddig se nem csurrant, se nem cseppent. Talán az igazság érdekében találta szükségesnek elhallgatni, hogy a városi jogtanácsos csak volt az árvaszéknek előadója. Ma már nem az. De ezen 400 kor. tiszteletdíjjal járó megbízásról a felsőbb hatóságnak tudomása volt. S azt sohasem kifogásolta. Ugyancsak téved, midőn azon véleményben van, hogy a jogtanácsos a nagyközségi mozgalom élén áll. Az egészről csak annyi igaz, hogy a nagyközségi kérvényt ő is aláírta. De ezt meggyőződésből tette, ehhez mint adótfizető polgárnak joga volt, ebben őt csak a közérdek vezette, nem pedig az az imputált ezélat, melyet ön tulajdonit neki. Egyébként ha utánna járt volna, meggyőződött volna arról is, hogy a jogtanácsos már hét hónapja nem vette fel fizetését. Tisztán abból a kulantériából, hogy várja a fegyelmi ügy végleges elbírálását.

Aztán ő sohasem könyörgött a fegyelmi határozat egyhitése végett. Ez merő ráfogás. Könyörgött az, ha könyörgött, a ki vétkesnek érezte magát.

Don Furiózó ön még a nőket sem kiméli meg. Meg nem engedhető vonatkoztatásokat kockáztat. Ez lovagiatlan eljárás. Ez nem illő egy gentlemanhez, egy gavallérhoz. Magát az ügyet pedig nem mozditja elő.

Ön kérhet ujtást, revisiót, kihozhatja tiszzerre is, a mit a fegyelmi ügyből kihozni akar, felállithat nyaktöltőt a város piacán a tanácstagok részére, összeállithat vértörvénytörvényt, mint Caraffa egykor Eperjesen, az engem mind nem érdekel, csak az igazságot és a közérdeket tartsa mindig szem előtt, hogy maga is jogosan irhassa magáról, hogy

Justus.

Levél a szerkesztőhöz.

Léva, 1904. szeptember 23.

T. szerkesztő ur!

Vármegyénk mult dicsősége homályba burkolódzik, alig vehetni észre, hogy valaha hazánk függetlenségéért rajongott.

Az 1848—49-es idők iránt vajmi kevés ragaszkodással és becsülettel viseltetik, halani sem akar, vagy nem mer a nagy embereinknek szentelt emlékek tiszteletéről. Hát az uraságok, kik a vármegye termében sulylyal bírnak, pipogya alakok? Önérdekeik után futnak inkább, mintsem a szabad, független nemzet testét megszabadítsák a fekélyeitől?! Pártfogásukkal rontják a szabad nemzet erkölcsét, hajlongóvá és tányérnyalóvá nevelik a fiatalságot. Nem ezt kívánja a boldogulás!

Vármegyénkben egyedül a lévai járás szabad polgárai tartanak és küzdenek még a függetlenség mellett, a többi szegény tót lakosság az említett alakok mameluk vezéreikkel együtt a függetlenségnek még tanujelét sem nyujtják.

Tessék csak a Kossuth Lajos képére gondolni. — Tudom, hogy vármegyénk Kossuth képét néhány évvel ezelőtt megfestetni rendelte közgyűlési termünk számára. Hol van a kép, vagy a költsége?

Azt hiszem, hogy a kép el sem készült, különben nem merem elképzelni, hogy ne volna mersz a képet a közgyűlési teremben ünnepélyesen leleplezni!

Azért irom e sorokat, hogy legalább a lévai járás magyarsága álljon talpára és követelje a képnek elkészülését és kifüggesztését oda, a hová való. Van ott hely elég, tessék a kisebb képeket az ajtók fölé elhelyezni s jut hely Kossuth képének is a diszes teremben. Vagy minek a felbuzdulás, ha foganatja nincsen?!

Mi lévavidékiek távol esünk a mame-luksereg központjától, de hiszen Lévának régóta van lapja, melynek kötelessége lett volna ez ügyet figyelemmel kíséreni, s ha elmulasztotta — nem gondolnám, hogy tudatosan — végrevalahára követeljük a mulasztás jótételét. Mutassák meg már egyszer az ott lakó hazafiak s részvénytársaságok, hogy a magyar nép lelke és szive szerint gondolkodnak, éreznek és mernek cselekedni, mert különben a szégyenért csak mi lévaiak leszünk felelősek.

Boszant az álmatság s azért kérem szerkesztő urat, hogy ezen dolgot a protekciós had okulására lapjában, Barsvármegye független magyar elemeinek tudomására hozza.*)

Tisztelettel:
K. B.

*) Majd kikutatjuk, hogy meg van-e már a Kossuth-kép s ha igen, miért nincs illő helyére téve. A szégyenért az egész vármegye felelős. Szerk.

H i r e k.

József Ágost főherceg Máramarosban. A máramaroszigeti erdőigazgatósághoz érkezett értesítés szerint József Ágost főherceg Auguszt a főhercege-asszonnyal e hó 24-én odaérkezik szarvasvadászatra. A vadászatot Lán c z y A n t a l főerdész rendezi. A főherceg és neje nem az erdészvölgyi vadászastélyban, hanem a gyertyánligeti vadászastélyban fog lakni. A vadászast a gyertyánligeti pagonyban lesz. A vadászastokban C z é k u s G y ö r g y erdőmester, a híres medvevadász, mint egyik főintéző, az idén először fog résztvenni.

Főuri vadászast. Erdődy Imre gróf családjával együtt jelenleg Csáradon időzik, ahol nagyszabású vadászastok folynak. A grófi családnak O. M. Roberts van Son németalföldi bécsi főkonzul a vendége.

Személyi hír. Andrásy Sándor, az aranyosmaróthi kir. törvényszék elnöke folyó hó 19-én érkezett vissza szabadságáról.

Aranyosmaróthi diszpolgárai. Veregetik mellüket a város vezetők, hogy ni micsoda nagy dolgot csináltak ők most, megválasztották Aranyosmaróth örökös diszpolgárának Tisza István gróf miniszterelnököt, Lukács László pénzügyminiszeret és Plósz Sándor igazságügyminiszeret. Hát igaz, hogy a háladatosság szép erény s hogy ez uton-módon is lehet a hálaérzetet kifejezni; alapjában véve azért még sem találunk semmi különös dicsérni valót e diszpolgárságban. Fura szaga van az egésznek. Legyünk őszinték, nem azért kapták a miniszter urak a diszpolgárságot, mert az ország kormányzása körüli tevékenységüket akarták volna vele honorálni az aranyosmaróthiak. Már pedig miniszterre nézve csak ily esetben kitüntetés a diszpolgárság. Nézetünk szerint első sorban Klobusitzky Jánost a kerület országgyűlési képviselőjét és Ambrózy István bárót kellett volna örökös diszpolgároknak megválasztani, akik csakugyan exponáltak magukat Aranyosmaróth érdekében s akikre nézve igenis ez nagy kitüntetés lett volna, ők tevékenységükkel jobban is kiérdemelték, mint a miniszter urak. A választás, melynek híret a telegráfdrót gyorsan szétvitte mindenfelé, folyó hó 22-én történt. Persze diszoklevél is lesz, melynek költségeit közadakozásból szerzik meg, de talán nem is lesz rá szükség, mert Ambrózy István báró egymaga oly nagy összeget ajánlott fel e célra, hogy kifutja belőle. A diszoklevelek átadása végett küldöttség utazik le Budapestre, a melyhez mindenki csatlakozhatik, a kinek elég pénze és ideje van ahhoz, hogy ilyen nemes célra áldozatot hozzon meg.

Uj járási számvevők. Schiller Ottót, az aranyosmaróthi számvevőségi kirendeltség számellenőrt Nagyszombatba, Sipos Izidort, lévai m. kir. adótisztet pedig Tasnádra nevezte ki a pénzügyminiszter járási számvevővé.

A meglakatolt telekkönyvi hivatal. Ilyen is van. Hogyne volna. Még pedig Aranyosmaróthon. Uj találmányu vaslakat lehet rajta, aminek a nyitját csak különös hozzáértők ismerik. Hogy mi nem ismerjük, valószínűnek látszik, mert eddig még nem sikerült a felvilágosító hivatalt a délutáni órákra is felnyitattunk, holott elég jó szerszámmal nyultunk hozzá. De se baj! Még nem adtuk fel azért a reményt. Cerberus nem olyan gonosz, hogy minden kísértésnek ellen tudjon állani. Addig próbálkozunk, míg csak sikerülni fog. Egyébként meg vagyunk róla győződve, hogy a törvényszéki elnökünk nincs beavatva ezen általunk nyilvánosságra hozott titokba — különben iziben eltűnne onnan az az uj találmányu lakat, mert nem bírjuk elhinni, hogy az ő felfogása ilyesmire ellen ne tiltakoznék. Biztosra vesszük, hogy legközelebbi számunkban feltevéseink alaposágáról meggyőzhetjük önöket. — El azzal a lakattal!

Az OMKE. Az „Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület” ügyvivő igazgatósága a nyári szünet után folyó hó 25-én tartotta első ülését. Az igazgatóság jóváhagyta az elnökség azon intézkedését, hogy dr. Lévy Bélát ügyvezető titkárrá kinevezte. Az elnökségnek a kifejtett tevékenységről szóló jelentése kapcsán elhatározták többek közt, hogy az egyesület a kereskedői elemnek az adókiivetési és felszólamlási bizottságokban való megfelelő képviseltetése érdekében országos akciót indít, elhatározták továbbá a szerb vámtarifá kiadását. Igen részletesen megvitaták a szövetkezetekre vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetét s megállapították a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő véleményes jelentésnek általános elveit, míg a részletekre vonatkozó tanácskozás az idő rövidsége miatt nem volt befejezhető.

A zsitvakenézi óvoda. Nem nagyitunk semmit sem, ha azt állítjuk, hogy a zsitvakenézi óvoda viszonyai borzasztóan mostohák. Van óvoda s még sincs. Van, aki tanítsa a kisdedeket, de nincs, hol a tanítás történjék. Illetőleg az is volna, de milyen! Ha tisztí orvosok volnánk, lelkiismereti furdulás nélkül nem túrnánk, hogy egy szűk, alacsony szobában, a mely talán még nedves is, annyi gyerek egészsége legyen kockáztatva, csak azért, hogy ne merészelje senki sem mondani, hogy Zsitvakenézen nem gondoskodnak óvodáról. — Megfelelő óvodahelyiségről kötelessége gondoskodni valakinek. Legyen az a valaki a község, vagy az állam, vagy akárki más, a mai viszonyok egy percig sem tűrhetők meg tovább. S ne tessék az óvónővel üzérkedni, hogy az gondoskodjék helyiségről. A szegény óvónő csak egy gyenge asszony, mit tud az magán segíteni. Hihetőleg az illetékes tényezők nem veszik lelkükre, hogy az óvónő és legfőképp a kisdedek sorsa iránt ne érdeklődjenek jobban, mint eddig.

Szüret Aranyosmaróthon. Vig élet lesz megint Aranyosmaróthon. Jövő hó 6-án megkezdődik a szüret. Jó mulatságot kívánunk!

Uj pénzügyőri biztosi kerület. Vármegyénk területén Aranyosmaróth székhellyel uj pénzügyőri biztosi kerület szerveztetett, mely működését folyó évi október hó 1-én kezdi meg. Ennek következtében a következő beosztás történt: a lévai pénzügyőri biztosi kerülethez fognak tartozni a lévai, nagysallói és oroszokai pénzügyőri szakaszok, az aranyosmaróthi biztosi kerülethez, az aranyosmaróthi, oszlányi és verébelyi szakaszok s a zsarnóczai biztosi kerülethez a zsarnóczai és körmöczbányai szakaszok.

Évnyegyedes közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága folyó hó 29-én tartja rendes évnyegyedi közgyűlését, a melyen igen sok fontos kérdés lesz eldöntve. A pro-

gramm szerint 94 pont szerepel, a melyeknek részletes felsorolását térszűke miatt sem eszközölhetjük. Az érdekesebb kérdések mikénti eldöntét legközelebbi számunkban közöljük.

Vagyoni felelőség kimondása. Az aranyosmaróthi községi bíró és jegyző ellen a közigazgatási bizottság kimondotta a vagyoni felelőséget s így ők most mintegy 21000 korona erejéig vannak az adófizetőkkel együtt egyetemlegesen kötelezve. A vonatkozó végzés indokolása szerint az előjárás már az előző években sem felelt meg eléggé kötelességének. Szívünk mélyből sajnálnók, ha az a felelőség a legcsekélyebb utókövetkezményekkel járna, mert ugy a jegyző, mint a mostani bíró működése ellen valóban senkinek semmi kifogása sincs s általában közszeretnek örvendenek. Nem kutatjuk, megmarad-e vajjon a közigazgatási bizottságnak határozata, de azt kétségtelenül szigorúnak kell minősíteni, mert ha most van hátralék, ezen nem kell esodálkozunk, hiszen exlexben voltunk s az ex-lex csak nem rég szünt meg. Azután bizony a mostani év kedvezőtlen gazdasági eredményei indokoltá tették a pénzügyminiszter abbéli ígétét, hogy a behajtásoknál kiméletesnek kell lenni. De legalább mi polgárok legyünk résen, hogy a mi késedelmeink miatt ne érje őket komolyabb baj.

Uj rajztanárr. A közoktatásügyi miniszter a lévai állami tanítóképző intézetnél Pazár István okl. tanárt bizta meg a rajz tanításával.

Lókiivetelünk emelkedése. Odesszai főkonzulátusunk jelentése szerint az oroszországi lókiiveteli tilalom folytán a lókiivetel a magyar-osztrák monarchiából lényegesen emelkedett.

Megkerült tolvaj. Multkorában közöltük, hogy Schwarez Salamont itteni vendéglőst egy utazónak jelentkező idegen kirabolta. Miként értesülünk — a tettes kézrekerült Szabadkán, ahol és egyebütt is hasonló bűncselekményeket követett el.

A felvidéki házalók a hetivásáronkon. A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a felvidéki házaló kereskedőknek, a kik heti vásárookra járnak, az 1887. évi XVIII. t.-cz. 2. §-ában biztosított kedvezménye csakis azokra az árukra terjed ki, a melyekre nézve a házalásnál is kiváltságot élveznek. E házaló kereskedőknek a heti vásárokon csak oly árukkal való kirakodásra lehet igényük, a melyekre a házalási engedélyük is szól.

A zsitvavölgyi vasut táli menendje. A legutóbb életbeléptetett menend, mely szerint a zsitvavölgyi vasutnál naponként 4 személyvonat közlekedik, október hó 1-től sem változik.

Pánik a nyitrai törvényszéknél. A nyitrai törvénykezési palotának egyik ablakát mult héten ismeretlen tettes belötte. A lövés végighasította a palota egy termét és egy telekkönyvi hivatalnok füle mellett röpült el. Szerencsére emberéletben nem esett kár, de az ijedség meg volt. Természetesen folyik a vizsgálat.

Amerikában szerencsétlenül járt magyar. Visnyák György keletcsényi illetőségű munkást egy pittsburgi szénbányában a leszakadt szén agyonnyomta. A szerencsétlenül járt munkás után 85 dollárnyi biztosítási összeg maradt hátra s ezt hozzátartozóinak meg fogják küldeni.

Hogyan őrizzük meg utazás közben a pénzüket? „Érsekujvár és vidéke” lapjárunk a következő tanácsot adja: Az utasok a zsebtolvajoktól való félelmükben mindenféle módszert kitaláltak már az utazásra magukkal vitt pénzüsszeg megőrzésére. Különösen a következő két módszer van elterjedve. Sokan a zsebtolvajlást úgy akarják megakadályozni, hogy a pénzüket

több részre osztva, különböző zsebükben helyezik el, mások pedig nagyobb összegeket a ruhájukba varrnak be. Az elsőről nem lehet mondani, hogy rossz gondolat, de a többszöri ellenőrzés miatt kellemetlen. A másik határozottan jobb, de az az árnyoldala, hogy előre nem látott kiadások alkalmával igen kényelmetlen a pénzt előkotorni és azután ismét bevarrni. Mindenek előtt óvakodjunk attól, hogy nagyobb összeget a nadrágzsebünkben őrizzünk. Az oly biztosnak gondolt revolverzseb a legalkalmatlanabb erre, már azért is, mivel ott nincsen szemünk, másrészt pedig a legkisebb tolongásban is nem igen érezzük, hogy valaki a zsebünkben kotorászik. A nadrágzsebbe csakis az aprópénzes pénztárca való. A gyűlölt mellényzseb is igen alkalmas ezüstpénz megőrzésére. A papírpénzt igen jól megőrizhetjük a mellény belső oldalára varrt begombolható zsebben. Mindenek felett pedig a legjobb, ha pénzünket egy kis zsacsokban helyezük el,

melyet azután a ruhánk alatt a nyakunkba akasztunk. Ott van a legnagyobb biztonságban. Hölgyeknek is igen ajánlható ez a módszer.

Piaczi árak. Buza 9:60—9:70. Árpa 7:80—8—. Rozs 7:60. Zab 7—7:50. Kukorica 8:50—9. Burgonya 4:50—5 50 kilogrammonként. Marhahús 1:04. Borjúhús 1:12. Disznóhús 1:12. Juhhús —:80. Disznózsír 1:60. kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Barátság. Szívesen felelünk önnek. A ténycsok hiába tagadnók, úgy van, amint ön írja. A „barátság” nálunk nem ismerik. Az u. n. „szívességet” is csak igen kis mértékben. Már pedig a kettő nem azonos. A barátság leglényesebb kritériuma az önzetlenség, míg a szívességnél az érdek nyomul előtérbe. Azért nyújt egyik ember a másiknak szívességet, mert hiszi, hogy alkalom adtán viszont nyerhet szívességet. Aranyosmaróthon millió fényű villamos ivóvízvezeték is hasztalan keres „barátság”.

Kihalt már itt régen. Csak történelmi emlék sines róla. Beszélnek ugyan róla, hogy volt valamikor, de az adatok nem megbízhatók, mint általában a szájhagyományok.

B. D. urnak H. Ön igen naiv. Hogy lehet olyat kérdezni tőlünk, hogy van-e tudomásunk arról, hogy a Bars megyei népbanknál kitiltották a „Barsi Hírlap”-ot? Még ha volna is tudomásunk róla, akkor sem árulnánk el. Különböző megnyugtathatjuk, hogy erről szó sem lehet, mert a pénzügytétel nem kaszinó, ahonnan ki lehessen lapot tiltani, legfeljebb csak nem rendeli meg, az pedig nem szégyen, mert a részvényesek érdekei ez által csak jobban meg vannak őve.

Justus. Nézetét osztjuk, a „Rekontra” cikket közöljük. Szívélyes üdvözlét.

F. Körmöczbánya. Beküldött cikkét kénytelen voltunk az ön által kívánt helyre juttatni, mert elveit csak részben osztjuk s cikkén változtatni nem akartunk. Reméljük, hogy legközelebb több szerencsénk lesz. Súlyt helyezünk partfogására.

Érdemes. Verebely. A közügyekkel való foglalkozás kétségkívül hálátlan dolog, de annál nemesebb. A magánérdekeket ennek rovására nem szabad elhanyagolni, mert ez által csak több kárt okoz a köznek, mint hasznot. Mindent kellő idejében.

K. B. Léva. Köszönjük, hogy figyelmessé tett bennünket rá.

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ÁRMIN.)

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig elkészítésre jutányos árak mellett elvállaltatnak. 🍀 🍀 🍀 🍀 🍀

A t. megrendelők meghívására megbizottamat készséggel bocsájtom rendelkezésre. =====

Vidéki megrendelések ===== postafordultával. =====

PAPIRRAKTÁR:

•••••
A nevesebb hazai és külföldi papirgyárak dus választéku raktára. 🍀 🍀 🍀 🍀 🍀

Levélpapír különlegesség.
•••••

Központi előfizetési iroda az összes bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok megrendelésére.
•••••

Teljes irodai berendezések.
•••••

ALAPITTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPITTATOTT:
1880.

KLEIN SÁNDOR órás és ékszerész Léván,

4-3-4

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60	koronától feljebb
Arany női óra	28	" "
Ezüst férfi- és női-óra	12	" "
Arany karperecz	16	" "
Arany gyűrű	5	" "
Arany függő	3	" "
Ezüst karperecz, broche, cravattati	2	" "
Arany- és ezüst nyakék	4	" "

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik” ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék **eredeti gyári áron.**

Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

5-3-4* Kiadó lakás.

A gróf Migazzy Vilmos-utczában **4 szoba, konyha, pincze, éléskamara, padlásból álló uri lakás folyó évi október hó 1-étől** kezdődőleg bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Szivarkahüvely

ujdonságok

kaphatók

BRUNCZLIK I.

könyv- és papírkereskedésében

ERTL VINCZE

kárpitos és kocsijárató-üzlete

Aranyosmaróthon Hosszu-utca 74. szám (saját ház.)

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy Aranyosmaróthon már évek óta fenálló

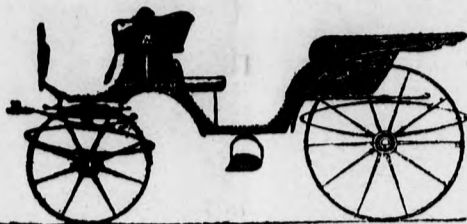
kárpitos és kocsijárató

műhelyemet — a követelményeknek megfelelően — tetemesen megnagyobbítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek is rövid időn belül megfelelhettek.

Új kocsik- és butormunkálatok hazai és külföldi rajzok szerint való elkészítését, valamint régi kocsik és butorok alapos javítását és modernizálását pontos kiszolgálás mellett jutányos áron vállalom el.

A t. közönség b. bizalmát és pártfogását továbbra is kérve vagyok tisztelettel:

ERTL VINCZE.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Hirdetmény.

Csárad község határában gyakorolható vadászati jog 1905. évi január hó 1-étől kezdődőleg 1911. évi december hó 31-éig terjedő hat (6) egymásután következő évre nyilvános árverésen folyó évi október hó 9-én délután 3 órakor Csárad község bíró házában bérbe adni fog.

Az árverési feltételek Csárad község bírájánál megtekinthetők.

Csárad, 1904. évi szeptember hó 25-én.

Thuránszky Géza,
körjegyző.

Ivan János,
bíró.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Új! Aranyozó, melylyel mindenki azonnal moshatóan újja aranyozhat: tükör- és képeret, szobrot, virágasztal, templomszillart stb. — Egy üveg ecsettel 80 kr., 1/2 literes üveg 1.50, 1/4 literes nagy üveg 3 frt. — Sport-czikk, gyermek-játékszerek, háztartási- és ebédő asztal kellékek, utazás- és betegápoláshoz való tárgyak felől nagy, képes árjegyzéket bérmentve küld

KERTÉSZ TÓDOR Budapest, IV., Kristóf tér.

DEHMAL KÁROLY

zongora-gyáros

kizárólag kitűnő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 20.

BUTOROK

a leggyeszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre

Ehrentreu és Fuchs Testvérek-nél

Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy út közepében.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

4%-os törlesztési kölcsönöket

PÉNZ

nyujtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszcreten.

Bank-és magánadósságok convertálása

BUDAPEST VI., István-tér 16. sz.

LANG SAMU
Bankbizomány

BUDAPEST VI., István-tér 16. sz.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

19—2—4

(Válaszbélyeg.)

13—3—* **Fehérvarrónó,** ki hosszabb ideig a fővárosban önállóan működött és a fehérenmű-szabászatot is tanítja, ajánlja magát a t. közönség lakásán való munkák elvégzésére.
Czime: a kiadóhivatalban megtudható.

14—3—* **ELADÓ**

1/2 iskola-hegedű teljes felszereléssel jutányos áron.
Bővebbet: a kiadóhivatalban.

F. M. K. E. levélpapír

15—3—* csinos dobozokban eredeti gyári áron kapható Dóczi könyvnyomdában.

Szikviz fogyasztók figyelmébe!

Tisztelettel hozom a t. fogyasztó közönség tudomására, hogy szikvizgyáramat a budapesti Hazslinszky-féle gépgyárból származó modern és a közegészségi kívánalmaknak minden tekintetben megfelelő

új szikvizgyártó gépezettel

szereltem fel, mely naponta 2000 üveg vizet termel.

A szikviz vegytiszta!

A t. közönség eddigi szives támogatását köszönve, azt továbbra is kérve vagyok, tisztelettel

Korvinyi István.

Megrendelésre a vizet házhoz szállítom.

17—3—*

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel és zenél,

Rendkívül érdekes szó-rakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktáron 30 frttól 200 frtig.

Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

óras és ékszerésznél Léván.

2—5—*

A jelenkor csodagépe!

Több ezer reprodukció a világ leghíresebb művészeitől.